

02 יולי 2018
י"ט תמוז תשע"ח
סימוכין : 0748

לכבוד :
מר אריה מכלוף דרעי, שר הפנים
מכובדי,

הנדון : דו"ח פיקוח מס' 7 יולי 2018
סימוכין : דו"חות פיקוח 6-1.1¹

בהתאם לסמכות הפיקוח של הממונה על היישומים הביומטריים (להלן - "הממונה"), על פי סעיף 30(ב) לחוק הכללת אמצעי זיהוי ביומטריים ונתוני זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ובמאגר מידע התש"ע 2009 (להלן - "החוק"), מוגש בזאת, דו"ח פיקוח מס' 7 יולי 2018 המתמקד בהתנהלות הפרויקט במהלך השנה הראשונה להחלת הפרויקט על כלל האוכלוסייה וכן בסטטוס הפערים מדוחות הפיקוח הקודמים (להלן - "הדו"ח").

טיוטת הדו"ח הועברה להתייחסות מקדימה לגופים הבאים: רשות האוכלוסין וההגירה (להלן - "רשות א"), רשות המאגר הביומטרי הלאומי (להלן - "רשות ב"), משטרת ישראל, וככל שהתקבלו התייחסויות הן שולבו בדו"ח.

הטייטה תואמה עם אגף תמ"ק במערך הסייבר הלאומי (להלן - "אגף תמ"ק").

דו"ח זה סיווגו בלמ"ס. **הנספח הסודי** יועבר רק לנמענים אשר קיים בנספח מידע המתייחס לארגון אותו הם מייצגים.

להלן עיקרי הממצאים והפערים:

1. יחידת הממונה קיימה מספר סיורים בלשכות רשות האוכלוסין מהן התרשמה מהתנהלות העבודה, ממיומנות הפקידים ומהגמישות של מנהלי הלשכות בפתרון בעיות שוטפות.
2. יחד עם זאת אבקש לוודא שיפור הטיפול במספר נקודות. בין היתר, על רשות האוכלוסין להגביר את פעילותה לריענון ועדכון הכשרות נותני השירות בלשכות, שכן על אף השתדלותה קיימים עדיין מקרים בהם נותני השירות שוגים בתשובותיהם לתושבים.
3. השוואות דרכונים במעברי גבול – יש לוודא שמעבר באמצעים ממוכנים של בעלי דרכון ביומטרי יהיה במסלול הביומטרי (ABC) בלבד.
4. על רשות האוכלוסין להציג את מסמך עבודת המטה בנושא השוואות ביומטריות מול דרכון לא ביומטרי.
5. בדיקות איכות ביצועי ההשוואה מול דרכון ביומטרי ודרכון לא ביומטרי – דרישה זו עלתה בדו"חות פיקוח קודמים וטרם בוצעה. אלו בדיקות חיוניות. יש לקבוע לוחות זמנים, ולבצען.
6. יחידת הממונה למדה על קיומה של מערכת ביומטרית בשדה תעופה רמון באופן אגבי. אבקש להנחות את רשות האוכלוסין ליידע את הח"מ בנושאים משמעותיים הקשורים במערכות ביומטריות ברשויות.
7. רשות המאגר עברה בהצלחה למתקן חדש. יחידת הממונה ערכה סיור במקום והתרשמה לחיוב מן המתקן.

¹ דו"חות הפיקוח:

דו"ח פיקוח מס' 1 של הממונה (or036 מה-16.2.2014)
דו"ח פיקוח מס' 2 של הממונה (or065-5 מה-28.1.2015)
דו"ח פיקוח מס' 3 של הממונה (30.6.2013-30.6.2015 מה-083-4 מה-20.7.2015)
דו"ח פיקוח מס' 2 לתקופת המבחן של הממונה (6-092 מה-19.4.2016)
דו"ח פיקוח מס' 3 לתקופת המבחן של הממונה (0586 מה-27.10.2016)
דו"ח פיקוח מס' 6 יולי 2017 – היערכות למימוש שינויי החקיקה (0670-2 מה-31.7.2017)

8. יחידת הממונה בדקה לעומק את תהליכי המחיקה בהם נקטה רשות המאגר כולל מהגיבויים, ומצאה שהינם עומדים בדרישות החוק.
9. רשות המאגר נערכת להכנסת מערכת "מגן" ליצור. היחידה בחנה את יכולת מערכת להב לתת מענה עד עלות מערכת מגן לייצור, את תכנית המעבר מלהב למגן ואת ביצועי מערכת מגן.
10. יחידת הממונה סבורה שיש טעם במינוי גורם מתכלל במשרד הפנים על שתי הרשויות.
11. משטרה - איכות השוואת טביעות אצבע מול תיעוד בניידות במשטרה אינו עומד בדרישות. על המשטרה לפעול לביצוע בדיקות על מנת לבחון את אחוז השגיאות ואת הסיבות לכך. רק לאחר מתן מענה בסוגיית שיעור השגיאות הגבוה, ראוי יהיה לעשות שימוש באימות זיהוי ביומטרי באמצעות תעודת הזהות החכמה למימוש מטרות המשטרה.

בברכה,

רועי פרידמן
הממונה על היישומים הביומטריים

העתקים:

מר יגאל אונא - ראש מערך הסייבר הלאומי
פרופ' שלמה מור יוסף - מנכ"ל רשות האוכלוסין ההגירה
מר אברהם מינס - ראש רשות המאגר הביומטרי הלאומי
מר אלון בכר - ראש הרשות להגנת הפרטיות, משרד המשפטים
משטרת ישראל – לשכת סמפכ"ל
מר רפאל פרנקו – ראש מכלול עמידות, מערך הסייבר הלאומי
מר אלי גזית – ראש אגף תמ"ק, מערך הסייבר הלאומי
מר מאיר גופשטיין - מנהל אגף הגנת הפרטיות, רשות המאגר הביומטרי הלאומי
מר עידו תלמי - מנהל אבטחת מידע והגנת הסייבר, רשות האוכלוסין וההגירה
סני"צ גלעד בהט - ראש מדור חקירות אח"מ, משטרת ישראל
עו"ד שלומית ברנע-פרגו - יועמ"ש משרד ראש הממשלה
עו"ד יהודה זימרת - יועמ"ש משרד הפנים
עו"ד דניאל סלומון - יועמ"ש רשות האוכלוסין וההגירה
עו"ד מרגלית לוי - יועמ"ש רשות המאגר הביומטרי הלאומי
עו"ד אביטל שטרנברג - ראש תחום ייעוץ, מחלקת ייעוץ וחקיקה, משרד המשפטים
גבי נעמה הולצמן – עוזרת מנכ"ל משרד ראש ממשלה

1. רקע

1.1. פרויקט התייעוד הלאומי החכם:

- 1.1.1. פרויקט הנפקת תעודות הזהות החכמות, הדרכונים ומסמכי הנסיעה החכמים משולבי ביומטריה, תוכנן ומבוצע על ידי משרד הפנים, בהתאם למתווה הקבוע בחוק. הנפקת התעודות לתושבים החלה ב-30.6.2013, עם תחילת תקופת המבחן (להלן "הפיילוט").
- 1.1.2. הפרויקט כולל גם מאגר ביומטרי, אשר מנוהל ע"י רשות ב'. מטרת המאגר הינה לאתר ולמנוע מקרים של "הרכשה כפולה" בהתבסס על זיהוי ביומטרי על מנת לממש את העיקרון שלישות אחת תהיה זהות אחת.
- 1.1.3. לקראת תום תקופת המבחן, ביום 1.3.17 קיבלה הכנסת תיקון לחוק (להלן "החוק המתוקן")².
- 1.1.4. בהתאם לחוק המתוקן, החל מ-1.6.2017 מונפק תיעוד חכם לכל תושב המגיע ללשכות רשות א'. התייעוד החכם משולב ביומטריה, כולל טביעות שתי אצבעות מורות ותמונת פנים באיכות ביומטרית. תמונות הפנים נשמרות במאגר הביומטרי אולם לגבי הכללת טביעות האצבע במאגר, ניתנת לכל תושב זכות בחירה.
- 1.1.5. תיעוד של תושב שתמונת פניו בלבד נכללה במאגר הביומטרי יהיה בתוקף ל-5 שנים ואילו תיעוד של תושב שגם טביעות האצבע שלו נכללו במאגר, יהיה בתוקף ל-10 שנים.
- 1.1.6. ב-19.2.2018 דן בג"ץ בעתירות שהוגשו על ידי מספר עותרים (בג"צ 2780/17 ארד ואח' נ' שר הפנים, כנסת ישראל ואח') למספר סעדים, אשר הראשון בהם הוא ביטולו של המאגר הביומטרי. בג"ץ ביקש מהמדינה התייחסויות למספר נושאים. ההתייחסויות הועברו. בג"ץ טרם נתן את החלטתו בנושא.
- 1.1.7. עד 31 במאי 2018 הצטרפו לפרויקט כ-2.6 מיליון איש, הונפקו כ-2.2 מיליון דרכונים וכ-1.7 מיליון תעודות זהות ביומטריות. במהלך השנה הראשונה מאז החלת החוק באופן מנדטורי, כ-89% מהמצטרפים הבגירים מעל גיל 18, הסכימו לשמירת ט.א. במאגר הביומטרי.

1.2. החוק המתוקן

שינויי החקיקה (2017) התייחסו בעיקרם למאגר הביומטרי ולמידע שיש לשמור בו (נוספו גם תיקונים העוסקים בקטינים ובמי שמונה לו אפוטרופוס, בהגשת שירותים ובמערך ההסברה שינוהל על ידי רשות א'). החוק הגדיר תקופת קבע ותקופה בה חלה הוראת שעה. בתקופת הוראת השעה ישמרו בנוסף לתמונת הפנים של התושבים גם טביעות האצבע של מי שנתן לכך את הסכמתו.

אלה ההוראות העיקריות הנוגעות לניהול ושמירת הביומטריה בפרויקט בתקופת הקבע ובעת החלת הוראת השעה:

1.2.1. תקופת הקבע

- 1.2.1.1. התייעוד החכם ימשיך לכלול שתי טביעות אצבע (ט"א) ותמונת פנים.
- 1.2.1.2. המאגר הביומטרי יהיה מבוסס על תמונת פנים בלבד.
- 1.2.1.3. תוקף התייעוד (ת"ז/דרכון) לחמש שנים.

1.2.2. הוראת שעה

- 1.2.2.1. נקבעה ל-5 שנים וניתנת לחידוש לתקופות נוספות בנות 5 שנים.
- 1.2.2.2. התייעוד החכם ימשיך לכלול שתי ט"א ותמונת פנים (ללא שינוי).

² חוק הכללת אמצעי זיהוי ביומטריים ונתוני זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ובמאגר מידע (תיקון והוראת שעה) התשע"ז, 2017, ס"ח 2607, ג' באדר התשע"ז, 1.3.17.

- 1.2.2.3. תמונת פנים שתינטל מתושב על ידי רשות האוכלוסין יכללו במאגר הביומטרי.
- 1.2.2.4. שמירת ט"א של תושב במאגר הביומטרי, כפופה למתן הסכמתו בכתב.
- 1.2.2.5. תוקף התיעוד של תושב יהיה 5 שנים אלא אם נתן הסכמתו לשמירת ט"א במאגר (בנוסף על תמונת פנים) - במקרה כזה תוקף התיעוד יהיה 10 שנים.
- 1.2.2.6. ט"א של תושב שלא נתן הסכמתו לשמירתו במאגר הביומטרי, ינטלו לצורך הנפקת התיעוד עצמו וכן יועברו למאגר הביומטרי לשם השוואתן לט"א במאגר- וימחקו מיד לאחר ביצוע השוואה זו.
- 1.2.2.7. מתן הסכמה לשמירת ט"א אפשרי מגיל 16 ומעלה.
- 1.2.2.8. החוק המתוקן מאפשר למי שהסכים לשמירת טביעות אצבעותיו במאגר, לחזור בו ולבקש למחקן מהמאגר.
- 1.2.2.9. לפי סעיף 40(ב)1 לחוק המתוקן, שימושי המשטרה במאגר הביומטרי יכנסו לתוקף רק לאחר אישור תקנות בנושא.
- 1.2.2.10. ראש מערך הסייבר יבדוק אחת ל-18 חודש אם קיימים אמצעים טכנולוגיים שיש בהם כדי לתת מענה במידה נאותה, לזיהוי ואימות זהות של תושב, לצורך קבלת תוצאות זיהוי על בסיס מאגר של תמונות פנים בלבד ויגיש את חוות דעתו בעניין לשר הפנים. באם שר הפנים יחליט שלא לקצר את תוקף הוראת השעה או להאריך את תוקף מסמך הזיהוי המבוסס על שמירת תמונת פנים במאגר, הוא יודיע על כך לכנסת.

1.3. דו"חות הממונה ושיטת העבודה:

- 1.3.1. בהתאם להוראות סעיף 30(ב)3 לחוק, גובשה ומומשה תכנית הפיקוח של היחידה להזדהות וליישומים ביומטריים (להלן: "יחידת הממונה"). עם תיקון החוק והפיכת הנפקת התיעוד הביומטרי למנדטורי, עודכנה תכנית הפיקוח.
- 1.3.2. מתחילת תקופת המבחן ב-30.6.2013 הוגשו שישה דו"חות פיקוח. הדו"חות מציגים את הנושאים בהם טיפל צוות הפיקוח במהלך תקופת הדו"ח, את הפערים בין התכנון לביצוע ואת המלצות הממונה בהתייחס לממצאים.
- 1.3.3. דו"ח הפיקוח הנוכחי, הוא הדו"ח השביעי והוא מתמקד, כאמור, בפיקוח על התנהלות הפרויקט במהלך השנה הראשונה להחלת הפרויקט על כלל האוכלוסייה.
- 1.3.4. בהתאם לתכנית הפיקוח כל נושא נבחן משלשה היבטים: ביומטריה, אבטחת המידע והגנת הפרטיות.
- 1.3.5. כחלק מעבודת הפיקוח, יחידת הממונה מקיימת פגישות עיתיות עם כל אחת מהרשויות בתדירות של אחת לחדשיים. הפגישה העיתית מתקיימת לפי מצע המופץ לרשות לפני הפגישה. הרשות מציגה מסמכים רלוונטיים לנושאים שבמצע ומענה לשאלות הנוגעות לנושאים אלה. בנוסף נערכות פגישות ייעודיות, המיועדות לנושאים ספציפיים בעלי חשיבות והשפעה על הפרויקט.
- 1.3.6. סיורים – חלק בלתי נפרד מעבודת הפיקוח הינם סיורים באתרי הרשויות ויחידת הממונה מבצעת אותם באופן עיתי, בהתאם לתוכנית עבודה.
- 1.3.7. בנוסף, יחידת הממונה ביקשה להציג בפניה נתונים כמותיים חודשיים המייצגים את עבודת כל אחת מהרשויות (כולל מינהל מעברי גבול שברשות האוכלוסין – להלן רשבי"ג). נתונים אלה מוצגים ונדונים בפגישות העיתיות, והם מאפשרים ליחידת הממונה להבחין בחריגות ולראות מגמות בסוגיות מרכזיות כמו: עמידה בעומסים של מערכת ההשוואות במאגר הביומטרי, חריגות הנוגעות לדחיית בקשות, עמידה בלוי"ז של תהליכים בפרויקט, בקשות למחיקה וכיו"ב.

2. מטרת הדו"ח

- 2.1. סקירת הנושאים שנבדקו במהלך השנה הראשונה להחלת הפרויקט על כלל האוכלוסייה.
- 2.2. הצגת סטטוס פערים מדו"ח קודם.
- 2.3. המלצות.

3. סקירת הנושאים שנבדקו במהלך השנה הראשונה להחלת הפרויקט על כלל האוכלוסייה

רשות האוכלוסין

3.1. סוירים בלשכות רשות האוכלוסין

3.1.1. כחלק מפעולות הפיקוח, ביצעה יחידת הממונה סוירים גלויים וסמויים בלשכות רשות האוכלוסין (שלושה גלויים ושניים סמויים). הסוירים התקיימו בלשכות תל אביב, באר שבע, בני ברק, מבשרת ציון והרצליה.

3.1.2. מטרת הסוירים לוודא תאימות של התנהלות העבודה בלשכות לדרישות החוק והתקנות בהיבטי ביומטריה, אבטחת המידע והגנת הפרטיות.

3.1.3. בבחירת האתרים שנבדקו נבחרו לשכות בהן קיימים מאפיינים מיוחדים לקבוצות שונות באוכלוסייה (כגון המגזר בדואי, המגזר חרדי, עולים חדשים, בעלי מוגבלויות, קטינים וכיו"ב).

3.1.4. הסוירים הגלויים כללו הצגת הלשכה על ידי מנהל/ת הלשכה לרבות התנהלות העבודה, מאפיינים מיוחדים וכד' ולאחר מכן, צפייה בתהליכי העבודה בלשכה.

3.1.5. בסוירים הסמויים תיעד איש הצוות את התהליכים בלשכה ללא תיאום מראש וללא חשיפתו כגורם פיקוח.

3.1.6. הנושאים העיקריים בהם התמקדה יחידת הממונה בסוירים אלו, היו:

3.1.6.1. **חומרי הסברה בלשכות** - התקנות קובעות כי מערך זה יכלול, בין השאר, הקרנת סרטוני הדרכה, הצבת שילוט ועלוני הסבר שיהיו זמינים באופן קבוע, בשפה פשוטה ובהירה ובמקום נגיש ונראה לעין בלשכות רשות א', פרסום באתר אינטרנט במקום בולט, באמצעי התקשורת המרכזיים ובדרכי פרסום אחרות. מערך זה צריך לתת מענה ב-6 שפות: עברית, ערבית, רוסית, אמהרית, אנגלית וצרפתית.

בעלון ההסבר אשר הפיצה רשות א' בלשכות, ניתן דגש להסבר בנושא הסכמת התושב הנדרשת לשם שמירה על טביעות האצבע, כנדרש בחוק ובתקנות, וההשלכה של מתן ההסכמה לתוקף התיעוד שיונפק לו לעניין תוקף התיעוד.

עלון ההסבר נוסח בשפה בהירה ופשוטה, על מנת שיהיה מובן גם לקטינים (הנוסח בהיבט זה קיבל את אישורו של משרד המשפטים), אשר מגיל 16 רשאים להביע הסכמתם לשמירת טביעות אצבעותיהם במאגר הביומטרי.

הביקורים בלשכות העלו כי ככלל, קיים שילוט וסרטוני הסברה וכן עלוני הסברה מצויים בהן בכל 6 השפות.³

3.1.6.2. **ההסברים הניתנים לתושבים** - במסגרת הביקורים בלשכות נבדקה גם עבודת הפקידים הנותנים שירות לציבור, ומתן ההסברים על ידם לבאי הלשכות. בהקשר זה יש לציין כי סעיפי החקיקה העוסקים ב"מידע לתושב" ובמערך ההסברה מתייחסים להפצת המידע הנוגע להסכמה באמצעים שונים ואינם מתייחסים לשיח הטבעי בין מקבל השירות לנותן השירות בלשכה. אולם, מטבע הדברים, תושבים אשר מגיעים ללשכות לחידוש מסמכי זיהוי או להנפקה חדשה של מסמכים אלה, מפנים לנותני השירות שאלות המצריכות התייחסות, והתשובות הניתנות להם עשויות להשפיע על מתן הסכמתם לשמירת ט"א במאגר הביומטרי.

בדיקת ההסברים הניתנים לתושבים בלשכות נעשתה באמצעות צפייה בעבודת נותני השירות בביקורים בלשכות, וכן באמצעות קבלת שירות ישיר מנותני השירות, באופן סמוי או גלוי.

בנושא זה עלו מהביקורים בלשכות ממצאים מעורבים. ברוב המקרים ניתנו הסברים

³ בחלק מהמקרים נמצא שיש עדין מקום לשיפור, למשל בלשכה במבשרת ציון הוצבו העלונים באופן שאינו בולט ונגיש דיו, כאשר היו חסרים עלונים בערבית, על אף שלשכה זו משרתת רבים מבני המגזר הערבי. שילוט בעברית, אנגלית וערבית המכיל את ההתייחסות לנושא ההסכמה בקצרה נתלה בלשכה, אך הוא היה מוסתר באופן חלקי.

מלאים וטובים ביחס למאגר הביומטרי ולהסכמת התושב למסירת ט"א והשלכותיה ובחלק מהמקרים ניתנו הסברים שגויים, ולעיתים אף שגויים מהותית.⁴

נוכח האמור לעיל, אנו סבורים כי על רשות האוכלוסין להגביר את פעילותה לריענון ועדכון הכשרות נותני השירות, שכן על אף השתדלותה קיימים עדיין מקרים בהם נותני השירות שוגים בתשובותיהם לתושבים.

רשות א' מסרה כי אכן מקובלת עליה המלצה זו והיא תפעל בנושא ביתר שאת במהלך השנה הקרובה.

יש לציין שבאף אחד מהמקרים לא נראה ניסיון מצד נותני השירות לשכנע את התושבים לבחור באפשרות כזו או אחרת וניכרים מאמציהם לתת שירות טוב ומקיף לתושבים, על אף הלחצים והעומס בהם הם נתונים והמורכבות הכרוכה בטיפול בבקשות להנפקת תיעוד ביומטרי.

3.1.6.3 טפסי הסכמה - כאשר תושב בוחר לתת הסכמתו לשמירת ט"א במאגר הביומטרי הוא חותם על טופס הסכמה מתאים. טפסים אלה מהווים חלק מהתקנות שנחקקו מכוחו של החוק המתוקן בשנת 2017 והנוסח שלהם אושר על ידי הכנסת. במהלך הביקורים בלשכות, ציינו נותני השירות בפני צוות הפיקוח כי בשל העובדה כי הטפסים קיימים בשפה העברית בלבד הם נתקלים בקושי בשלב החתימה על טפסי ההסכמה על ידי תושב שאינו דובר עברית, ופעמים רבות הם נאלצים לתרגם את הטופס. לא תמיד קיים בלשכה נותן שירות הדובר את שפתו של התושב ולעיתים מדובר בנותן שירות המתרגם את האמור בטופס ההסכמה לאנגלית, עבור תושב הדובר שפה אחרת (כגון רוסית).

מעבר להכבדה הנגרמת לנותן השירות ולהארכת זמן השירות לתושב ועיכוב התור בלשכות, נגרמת גם בעיה בתהליך החתימה על טופס ההסכמה המבסס את בחירת התושב להנפקת התיעוד.

כאמור, דפי המידע המתייחסים לנושא ההסכמה קיימים ב-6 שפות ומופצים בכל לשכות הרשות (וכן באתר האינטרנט שלה), כך שלצורך ביסוס "הסכמה מדעת" של התושב ניתן להישען על חומרים אלה ובכך מקיימת רשות האוכלוסין את דרישות החקיקה מבחינה טכנית.

אולם, בסופו של יום, הסכמת התושב משתכללת בחתימה על טופס הסכמה המכיל הצהרות ובחתימתו הוא מאשר את המידע שהובא לידיעתו.

אנו סבורים כי יש מקום לתרגם את טפסי ההסכמה ל-6 השפות שנבחרו ולהכלילם במערכת הממוחשבת איתה עובדים נותני השירות בלשכות, באופן שיאפשר להם להדפיס את טפסי ההסכמה במגוון שפות, בעת הצורך, מבלי להזדקק לתרגום.

רשות א' מסרה כי, קיימים במערכת טפסי הסכמה בשפות השונות (אף שהחוק אינו מחייבם) ועובדי הלשכות אמורים לעשות בהם שימוש על פי הצורך ולפי שיקול דעתם. בכל מקרה, רשות א' תפעל לחידוד ההנחיות לעובדי הלשכות ונותני השירות, כדי שמקרים כפי שצויינו לא יחזרו.

3.1.6.4 היבטי פרטיות וכבוד האדם בנטילת הביומטריה בלשכות: סעיף 9 לחוק קובע כי נטילת אמצעים ביומטריים, הפקת נתונים והשוואתם יבוצעו בדרך ובמקום שיבטיחו שמירה על כבוד האדם ועל פרטיותו,⁵ כאשר התקנות מוסיפות וקובעות כי נטילת תמונת פנים תעשה על ידי פקיד בן מינו של התושב, ככל שהדבר מתאפשר וכן תעשה בנוכחות אדם נוסף מטעמו של התושב, אם הוא מבקש זאת.⁶ בכל הלשכות בהן ביקר צוות הפיקוח ניתנה הדעת ליישומם של סעיפי חקיקה אלה, כאשר קיימות בלשכות

⁴ במהלך ביקור מתואם בלשכה בתל אביב, בו הונפק תיעוד חדש על ידי אחד מאנשי צוות הפיקוח, נאמר על ידי נותנת השירות כי כאשר תושב בוחר באפשרות לתיעוד שתוקפו 5 שנים, לא נשמר במאגר הביומטרי מידע כלשהו, גם לא תמונת פנים. במהלך ביקור סמוי בלשכה במבשרת ציון, בעת בקשה להנפקת דרכון, חזרה נותנת השירות על אמירה דומה וכן נאמר על ידה כי אדם שהסכים למסירת ט"א למאגר והונפק לו תיעוד ל-10 שנים, אינו צריך להגיע שוב ללשכה לחידוש תיעוד בנסיבות של אובדן או גניבה, והוא יכול להזמין תיעוד כזה טלפוני.

⁵ ראו נוסח מלא בסעיף 9(א) לחוק
⁶ ראו נוסח מלא בסעיפים 1א ו-6(ד), (ה) לתקנות.

מחיצות מתאימות המאפשרות את הסתרת התושב מהקהל בעת נטילת הביומטריה, באם הוא מעוניין בכך.

במהלך הביקורים הגלויים נשאלו מנהלי הלשכות האם נתקלו נותני השירות בלשכות בקושי מצדן של תושבות העוטות כיסויי ראש, ובפרט רעלות, לנטילת תצלום פנים, נוכח דרישות התקנות לצילום פנים תקני בהתאם לעקרונות ארגון ICAO (ארגון התעופה הבינלאומי הקובע את הסטנדרטים לנטילת ביומטריה לצורך הנפקת דרכון)⁷. בהתאם למענה מנהלי כל הלשכות וכן מהתרשמות צוות הפיקוח בביקוריהם בלשכות לא מתעורר קושי כזה וצילומי הפנים ניטלים כנדרש בתקנות בנושא זה.

3.1.6.5 תשאול - הליך התשאול המבוצע בלשכות בעת בקשה להנפקת או חידוש תיעוד, בנוי על סדרת שאלות אקראיות הנבחרות מתוך מאגר שאלות המנוהל על ידי רשות האוכלוסין, בהתאם לתקנות⁸. בהקשר זה נציין כי מדינת ישראל נמצאת במצב טוב יחסית למדינות העולם המערבי בהתייחס לתהליכים מקבילים של הרכשה ואימות זהות ראשוניים.

מהסיוורים הגלויים שנערכו בלשכות עולה כי לדעתם של נותני השירות קיים קושי בניסוח או בחירת השאלות הנוגעות למגזרים מסוימים, בפרט למגזר הבודאי. נמצא ששאלות הנוגעות לבני משפחה, אינן תואמות את מאפייני מגזר זה ומקשות על תהליך הזיהוי של באי הלשכות. כמו כן, התגלה קושי בתשאול הנשען על שמות בתי ספר, שכן במקרים רבים שמות אלה משתנים עם השנים ואינם תואמים לזיכרונו של התושב מתקופת לימודיו, וזאת בנוסף לבעיות הנובעות מפערים באיות ופערי שפות. פערים בתשאול עלו גם בהקשר של עולים חדשים.

אנו סבורים כי יש מקום לפעול לשיפור תהליך ההזדהות הראשוני בלשכות באופן כללי ולבחון שוב את מאגר השאלות ואת האפקטיביות שלהן בתהליך זה. יחידת הממונה תיידרש לנושא בדו"חות הפיקוח הבאים.

רשות א' מקבלת את עמדת הממונה והיא בוחנת דרכים להגדלת היצע השאלות הפוטנציאליות והתאמתן לאוכלוסיות השונות. הרשות תעדכן את יחידת הממונה ככל שתהליך זה יתקדם.

3.1.6.6 הסתמכות על אישורים שונים – במסגרת תהליך בחינת בקשה להנפקת או חידוש תיעוד ביומטרי, נדרש התושב להציג, בנסיבות מסוימות, אישורים שונים, כגון: אישורים רפואיים (במקרה בו לא ניתן ליטול ביומטריה או להתייצב פיזית בלשכת האוכלוסין בשל מצב רפואי⁹, למשל) או אסמכתא לאפטרופסות וכיו"ב.

מהביקורים בלשכות והשיח שהתקיים עם מנהליהן לא ברור האם עומדים לרשות הלשכות כלים מתאימים לוודא או לברר את האותנטיות של אישורים אלה. **מכיוון שבנושא זה טמון סיכון, יחידת הממונה תיידרש לנושא בדו"חות הפיקוח הבאים.**

3.1.6.7 סיכום הסיוורים – יחידת הממונה התרשמה מהתנהלות העבודה בלשכות, ממיומנות הפקידים ומהגמישות של מנהלי הלשכות בפתרון בעיות שוטפות. יחד עם זאת יש לוודא שיפור הטיפול בנקודות שפורטו לעיל. **הממונה סבור כי יש בסיורים אלה תועלת רבה ועל כן בכונת יחידת הממונה להמשיך בפעילות זו.**

3.2. השוואות דרכונים בביקורת הגבולות

3.2.1. לתושבים היוצאים והנכנסים מהארץ יש כיום מספר מסלולים להזדהות:

3.2.1.1 באמצעות השוואה ביומטרית מול הדרכון הביומטרי (באמצעות מכונת ה-ABC – Automated Border Control) - זו ההשוואה הטובה ביותר ואליה מיועד הדרכון הביומטרי.

⁷ ראו סעיף 6 לתקנות.
⁸ ראה סעיף 1 לתקנות.
⁹ ראה סעיף 8 לתקנות.

- 3.2.1.2. באמצעות השוואה ביומטרית מול הדרכון הלא ביומטרי (באמצעות פקיד ובשילוב מכונה).
- 3.2.1.3. באמצעות השוואה המתבצעת על ידי פקיד מול הדרכון הלא ביומטרי.
- 3.2.1.4. באמצעות השוואת גב כף יד (במכונות ייעודיות של רשות שדות התעופה - רש"ת).
- 3.2.2. השוואה ביומטרית מול הדרכון הביומטרי - בעקבות תיקון החקיקה האחרון
- 3.2.2.1. בדיקות איכות ביצועי ההשוואה מול דרכון ביומטרי

3.2.2.1.1. תהליכי ביקורת הגבולות האוטומטיים (במכונות ABC), בכניסה וביציאה מהארץ, מתבססים על הדרכון הביומטרי, ונעשים ככלל באמצעות השוואת תמונת הפנים של הנוסע המצולמת בזמן אמת, אל מול תמונתו בדרכון/ מסמך הנסיעה הביומטרי. במקרה של אי יכולת החלטה על בסיס נתוני הפנים בלבד, ניטלות ומשוות גם טביעות האצבעות (מקרים אלו מהווים פחות מ-5% מסה"כ המעברים בנתב"ג במתכונת החדשה).

רשות א' מסרה כי בנוסף, מבוצעת נטילה ואימות ט.א. יזומה על ידי המערכת, באופן אקראי, לכ- 10% מהעוברים עם דרכון ביומטרי, כחלק מבקרת איכות.

3.2.2.1.2. הדו"ח התקופתי (יולי 2016) של רשות א' (סעיף 6.2.3) מצביע על כך שתהליך הנטילה וההשוואה של טביעות אצבע מול הדרכון, המבוצע בביקורת הגבולות בנתב"ג, סובל מאחוז כישלון גבוה יחסית שמשמעותו דחייה מוטעית של העוברים. למערכת שהמדדים שלה אינם עומדים בדרישות יש משמעותיות בתחום התפעולי והביטחוני, והממונה (בדו"ח פיקוח מסכם מס' 3) ביקש מרשות א' לבצע ניתוח של מקורות הבעיה ולתת לה פתרון. בתגובה, רשות א' עדכנה כי מתוכננים מהלכים שונים לצורך בדיקת הנושא. בפועל, על מנת להבין את הסיבות לאחוז הכישלונות הגבוה, יש צורך בשמירת התמונות של הנטילה שנכשלה והצגתן למומחה. ביצוע הליך זה עורר קושי משפטי שכן החוק במתכונתו הקודמת אסר אגירת נתונים ביומטריים שלא במאגר הביומטרי.

3.2.2.1.3. במסגרת תיקוני החקיקה שבוצעו ב-2017, הוסף סעיף 6(ז) המהווה תשתית חוקית המאפשרת אגירת מידע ביומטרי (במגבלות מסוימות) לצורך ביצוע בדיקות. בדיקות אלו יאפשרו את הבנת הסיבות לאחוז הכישלונות הגבוה בהשוואת טביעת אצבע של אדם מול תעודתו.

3.2.2.1.4. בסעיף 6.1.4 בדו"ח הפיקוח הקודם (מס. 6) סבר הממונה שעל רשות א' להשלים את הבדיקות הנדרשות במהלך המחצית השנייה של שנת 2017. **עד כה הבדיקות לא בוצעו וטרם הוצג לוח זמנים לביצוען.**

3.2.2.1.5. הממונה סבור שעתה, שתיקוני החקיקה מאפשרים זאת, ראוי לחזור על הבדיקות של שיעורי דחיה וקבלה שגויים (FRR/FAR) עבור השוואות ט.א. שנעשו בעבר ולוודא את עמידת המערכת בדרישות הקבלה והדחיה הנדרשות ממעברי גבול¹⁰.

3.2.2.1.6. רשות האוכלוסין התבקשה להציג את אופן קביעת וכיול הספים במערכת זו, ולהתייחס לפערים, ככל שישנם, אל מול הנהוג בעולם. נתונים אלה לא הוצגו.

3.2.2.1.7. יחידת הממונה סבורה כי ראוי לבצע בדיקות אלו בהתאם לשיטות העבודה (Best practice) של FRONTEX¹¹, או גוף מקביל.

¹⁰ FRONTEX, Best Practice Technical Guidelines for Automated Border Control (ABC) Systems

09/2015- קובע כי רכיב ט.א. לעמוד בשיעור מירבי של FAR של 0.1% ובשיעור מירבי של FRR של 3%.

FRONTEX - European Border and Coast Guard Agency¹¹

3.2.2.1.8. רשות א' מסרה כי :

3.2.2.1.8.1. אחוז הכישלונות באימות ט.א. (FRR) אכן גבוה מהצהרות היצרן.

3.2.2.1.8.2. הדבר נובע לדעתה מהשוני בין עבודה בתנאי שדה לא אופטימלים לבין מדידת היצרן במעבדה.

3.2.2.1.8.3. לדעת הרשות, חלק מהטעויות נובע מהנחת אצבע לא מיומנת של התושבים.

3.2.2.1.8.4. יחד עם זאת, מבחינה מבצעית תפעולית, מכיוון שיש הסתמכות גם על זיהוי פנים (זיהוי זה עומד באיכות הנדרשת) וגם על בקרי הגבול (תושבים הנכשלים בבדיקת ט.א. מופנים לבדיקת בקרי הגבול), אזי לתפיסתה, זוהי בעיה בעדיפות נמוכה.

מענה הממונה: נוכח אי העמידה ברף הביצועים הרצוי, ושינוי יזום של החקיקה כך שיאפשר ביצוע בדיקות, יש לקבוע לוחות זמנים למתן מענה לפער זה.

3.2.2.1.8.5. בנוסף, ציינה הרשות, כי בהיעדר תקן בינלאומי, ספי האימות הביומטריים נקבעים בהתאם לצרכיה המבצעיים והתפעוליים תוך התחשבות בשיקולי ביטחון מחד ובשיקולי רמת שירות מאידך.

מענה הממונה: מבהיר כי קיים Best Practice בינלאומי בנושא, כגון FRONTEX, ר' הערת שוליים מס' 10.

3.2.3. השוואה ביומטרית מול הדרכון הלא ביומטרי

3.2.3.1. מסלול ההשוואה הביומטרית מול דרכון לא ביומטרי

3.2.3.1.1. במעברי הגבול בנתב"ג בכניסה וביציאה מהארץ, קיים מסלול בו מערכת ביומטרית משווה את התמונה בדרכון הלא ביומטרי אל מול בעל התעודה.

3.2.3.1.2. יחידת הממונה קיימה מספר פגישות פיקוח שעסקו בהיבטים השונים של מסלול זה (היבטים חוקיים, שמירת תמונות, איכות התמונות הנשמרות, איכות ההשוואה). רשות האוכלוסין הציגה את השיקולים התפעוליים לקיומו של המסלול ואת העובדה שאין התייחסות בחוק להשוואות ביומטריות מול הדרכון הלא ביומטרי (שכן "החוק" אינו מתייחס לדרכון לא ביומטרי וחוק הדרכונים התשי"ב-1952 אינו מתייחס להשוואות ביומטריות). בהעדר התייחסות בחוק לתמונות בדרכון לא ביומטרי, גזרה על עצמה רשות האוכלוסין לעמוד בדרישות "החוק" גם בתמונות שבדרכון הלא ביומטרי.

3.2.3.1.3. הממונה העביר לרשות האוכלוסין את עמדתו לגבי האופן בו יש לפעול בנוגע למערכת זו. הנושא מפורט בנספח המסווג.

3.2.3.1.4. הממונה סבור כי יש למנוע טכנולוגית מבעלי דרכון ביומטרי לעשות שימוש בזיהוי במכונות ההשוואה של הדרכון הלא ביומטרי מנימוקים העולים מאיכות ההשוואה, תהליך המעבר ודרישות החוק.

רשות א' מסרה כי בוצע תיקון במערכת כך שבעלי דרכון ביומטרי מאומתים רק מול נתוני השבב ולא מול התמונה המודפסת בדרכון.

3.2.3.2. בדיקות איכות ביצועי ההשוואה מול דרכון לא ביומטרי

3.2.3.2.1. קיומו של מסלול השוואות ביומטריות מול דרכון לא ביומטרי, מחייב בדיקת עמידת המדדים של מערכת ההשוואה בדרישות הקבלה והדחיה הנדרשות ממעברי גבול. ככלל, אין להסתפק בנתוני יצרן ללא בדיקה. למערכת שהמדדים שלה אינם עומדים בדרישות יש משמעותיות בתחום התפעולי והביטחוני.

3.2.3.2.2. רשות האוכלוסין התבקשה לבדוק מדדים אלו. עד כה הבדיקה לא בוצעה ולא הוצגה ליחידת הממונה תכנית לביצועה.

3.2.3.2.3. יחידת הממונה סבורה כי ישנם סיכונים בהפעלת מערכת ביומטרית כה מרכזית ללא בדיקת המדדים. ולכן נדרש לקבוע לוחות זמנים לביצוע הבדיקה.

כתובת לקבלת דואר: משרד ראש הממשלה, רח' קפלן 3, ירושלים
טלפון 03-7779222, פקס 03-7779219

3.2.3.2.4. רשות א' מסרה כי :

3.2.3.2.4.1. האימות לבעלי דרכון לא ביומטרי מבוצע על ידי בקר הגבול הצמוד לקיוסק, כלומר, האימות המבוצע על ידי המערכת בקיוסק הוא בנוסף לזה של בקר הגבול. לפיכך, הרשות אינה רואה נושא זה כבעיה מרכזית.

3.2.3.2.4.2. לדעת הרשות, חשוב יותר, לתת מענה להיעדר מנגנון אותנטיקציה בדרכונים הלא ביומטריים והדבר נעשה על ידי הצבת בקר הגבול המאמת את תקינות הדרכון.

3.2.3.2.4.3. השימוש בדרכונים לא ביומטריים בקיוסקים הלא ביומטריים הינו זמני והיקפו יורד עם הזמן, ככל שמספר הדרכונים הלא ביומטריים פוחת ועל כן אין מקום לדעתה להשקיע משאבים בנושא.

3.2.3.2.5. מענה הממונה: נתונים כמותיים שהעבירה רשות א' מלמדים כי 18% מכלל הנוסעים עוברים באמצעות המערכת הביומטרית לדרכון הלא ביומטרי¹². בנוסף, בסיור שנערך בנתב"ג התרשם צוות הפיקוח כי הסתמכות בקר הגבול על המערכת הטכנולוגית הינה משמעותית. **טעמים אלו מחזקים את הצורך בבדיקות כאמור.**

3.2.4. השוואת גב כף יד

3.2.4.1. מסלול זה קיים מזה שנים רבות בנתב"ג. בעת הזאת, משקיים מסלול ABC, המיועד לבעלי דרכון ביומטרי ומכיוון שמספר בעלי הדרכונים הביומטריים עולה בהתמדה, יש לתכנן ביחד עם רשות שדות התעופה את תהליך סגירת המסלול של הזדהות באמצעות השוואת גב כף היד, באופן מדורג, כך שבמועד עליו יוסכם, תוצא מערכת זו משימוש.

3.2.4.2. יש לכוון את בעלי הדרכון הביומטרי לעבור במסלול המיועד לבעלי דרכון זה.

3.2.5. מערכת ביומטרית בשדה תעופה רמון

3.2.5.1. יחידת הממונה למדה על קיומה של מערכת ביומטרית בשדה תעופה רמון מתוך הערות של רשות האוכלוסין אשר הופיעו בדו"ח בנושא אחר.

3.2.5.2. בדיון פיקוח עיתי עם רשות א' הובהר לרשות שיש לייצע את יחידת הממונה על מערכות ביומטריות המתייחסות לחוק התיעוד הלאומי.

3.2.5.3. בדיון תוארה המערכת ומשימותיה. יחידת הממונה ביקשה לקבל את מסמכי המערכת על מנת ללמוד את הנושא ולגבש עמדה לגבי המשך תהליך העבודה. **המסמכים טרם התקבלו.**

3.2.5.4. **על רשויות משרד הפנים לעדכן את יחידת הממונה על רכש משמעותי והקמת מערכות ביומטריות לכל המאוחר לקראת סיום עבודת המטה ברשויות, ולפני קבלת החלטה סופית, באופן המאפשר ליחידת הממונה להשפיע על התכנים.**

¹² היות ומערכת זו אינה פתוחה לזרים שאינם תושבי המדינה, שיעור בעלי דרכון ישראלי העושים שימוש במערכת זו הינו גבוה מ 18%.

הרשות לניהול המאגר הביומטרי

3.3 העיכוב בהפיכת מערכת "מגן" למבצעית והיכולת להסתמך על מערכת "להב" עד עליית מערכת "מגן" ליצור:

- 3.3.1 מערכת "מגן" סבלה מדחיות רבות מסיבות שנסקרו בדו"חות קודמים (בין היתר עקב אי עמידת הספק ביעדי הדיוק הנדרשים לזיהוי פנים והצורך להתאים את המערכת לדרישות החקיקה המתקנות מ-2017 בנושא תהליכי מחיקת טביעות אצבע).
- 3.3.2 בעת הזאת מערכת "מגן" עברה את בדיקות הקבלה והיא נמצאת בשלב קדם יצור (pre-production).
- 3.3.3 הנושא של ביסוס ההשוואות הביומטריות על גבי מערכת "להב" נדון בהרחבה בדו"חות הפיקוח ובדו"ח הוועדה המייעצת.
- 3.3.4 המסקנה שהוצגה בדו"חות אלו הייתה שאמנם מערכת "להב" נבנתה כמערכת זמנית אולם הודגם שיש ביכולתה לבצע את החישובים והבדיקות, בהתאם להוראות החוק. הנושא נבדק ואושר גם על ידי מספר גורמים חיצוניים (מחצ"ב-רפא"ל והלמ"ס).
- 3.3.5 עם כניסת תיקון החוק לתוקפו, ביקשה יחידת הממונה לוודא שניתן להסתמך על מערכת "להב" עד הפיכת מערכת "מגן" למבצעית, בפרט לאור העובדה כי היקף ההרכשות עתיד לגדול משמעותית עם תום תקופת המבחן וכל עוד לא קיימת מערכת נוספת ("מגן") לצורך גיבוי ויתירות.
- 3.3.6 ב-2017.3.5 התקיים דיון טכנולוגי בו הציגה רשות ב' את החישובים עליהם היא מסתמכת בקביעתה שמערכת "להב" אכן מסוגלת לבצע את העבודה בהינתן גידול רב במספר ההרכשות היומיות ובגודל המאגר אליו ההרכשות מושוות בבדיקות היומיות.
- 3.3.7 הדיון סוכם באמירה לפיה מסקנת רשות ב' שמערכת "להב" מסוגלת לשאת את הפרויקט עד לעליית מערכת "מגן", היא סבירה. עם זאת, התבקשה הרשות לוודא עמידה בלוחות הזמנים שהוצגו, קרי הפיכת מערכת "מגן" למבצעית עד ה-1.1.2018.
- 3.3.8 בשלהי 2017 הסתבר כי מועד עליית מערכת "מגן" לייצור נדחה פעם נוספת והממונה קיבל דיווח על החלטה זו בדיעבד.
- 3.3.9 ב-2017.12.18 התקיים דיון פיקוח בו הציגה רשות ב' את הסיבות לדחייה בעליית מערכת "מגן" ליצור, את ביצועי מערכת "מגן" ואת החישובים התומכים ביכולת של מערכת "להב" להמשיך ולתפקד עד עליית מערכת "מגן" לייצור לאחר שלב הקדם יצור שתוכנן לרבעון הראשון של 2018.
- 3.3.10 ב-2018.4.15 התקבלה הודעה ששלב קדם היצור החל באמצע מרץ 2018, והדיון סוכם באמירה של יחידת הממונה לפיה החישוב שביצעה רשות המאגר המציג את יכולת מערכת "להב" לשאת את ההרכשות בתקופה הנוכחית (מנה יומית אופיינית וגודל מאגר בעת הזאת), הינו סביר.

3.4 מערכת "מגן" ביצועים ומעבר ליצור

- 3.4.1 מאז פרסום דוח הפיקוח הקודם קיימה יחידת הממונה מספר ישיבות פיקוח עם רשות ב' בנושא מערכת "מגן" ועלייתה לייצור.
- 3.4.2 רשות המאגר העבירה ליחידת הממונה את התכנית המתארת את העברת הפעילות במאגר מ"להב" ל"מגן".
- 3.4.3 יחידת הממונה קיימה דיון פיקוח טכנולוגי להצגת ביצועי "מגן".
- 3.4.4 דו"חות הביצועים של מערכת "מגן" הוצגו ליחידת הממונה ונמצאו מספקים.
- 3.4.5 עם סיום השלב הנוכחי (קדם יצור) מתוכננת המערכת להיכנס ליצור על פי תכנית עבודה שהוצגה ליחידת הממונה.
- 3.4.6 מערכת "להב" ממשיכה בשלב זה את עבודתה ביצור ללא תקלות.
- 3.4.7 מערכת זו תמשיך בפעילותה עד לקבלת החלטה אחרת.

3.5. תהליך מחיקת טביעות אצבע

- 3.5.1. בתיקוני החקיקה, נוספה אפשרות לכל תושב לבקש את מחיקת טביעות האצבע (ט"א) שלו מן המאגר.
- 3.5.2. בקשת מחיקה, כוללת מחיקת טביעות האצבע של התושב, הן מהמאגר הביומטרי והן מגיבוי המאגר.
- 3.5.3. בהתאם לקבוע בסעיף 3(ד) בתקנות, מחיקת תמונות טביעות האצבע מן המאגר, תבצע בתוך ימים בודדים ממועד השלמת הבדיקות. מחיקת תמונות האצבע מכלל הגיבויים תבצע בתוך 90 ימים ממועד קבלת בקשת המחיקה.
- 3.5.4. כמו כן, לאור חקיקת הוראת השעה, פעלה רשות ב' למחיקת טביעות האצבע של תושבים מתחת לגיל 16, אשר הצטרפו לפרויקט בתקופת המבחן.
- 3.5.5. בדו"ח קודם דווח שתהליך העל (High Level Design) של המחיקה הוצג ליחידת הממונה ונמצא מספק. במהלך השנה בדקה יחידת הממונה לעומק את תהליכי המחיקה בהם נקטה הרשות ומצאה שהתהליך עומד בדרישות החוק. הבדיקה וידאה גם ביצוע תהליך המחיקה מהגיבויים. פירוט נוסף בנושא זה מצוי בנספח המסווג לדו"ח פיקוח זה.

3.6. עובדים במאגר שאינם עובדי מדינה

- 3.6.1. בסעיף 11(ג) נאמר שעובדי הרשות יהיו עובדי מדינה.
  - 3.6.2. נתונים שהעבירה רשות ב' לממונה על פי בקשתו, הצביעו על מספר עובדים המועסקים באמצעות מכרז החשכ"ל המרכזי לנותני שירותי מחשוב וכן מספר יועצים חיצוניים.
  - 3.6.3. בדיון עם רשות ב' שהתקיים ב-11.2.2018 עדכנה הרשות כי שישה עובדי בתי תוכנה המועסקים דרך מכרז החשכ"ל מתוכננים להשתלב ברשות כעובדי מדינה, וכי הרשות החלה בהליך קבלתם.
  - 3.6.4. בדיון מיום 20.2.2018 בוועדת המדע בכנסת בנושא העסקת עובדי קבלן נאמר על ידי רשות ב' שמתקיימת עבודת מטה בנושא על מנת שעובדי הרשות יהיו עובדי מדינה.
  - 3.6.5. הממונה סבור כי יש מקום שרשות ב' תעסיק את כוח האדם האיכותי ביותר, וכי יש מקום להאיץ את עבודת המטה להסדרת הנושא.
  - 3.6.6. כפי שנאמר בוועדת המדע, הממונה מבקש מרשות ב' לקבל עדכון עיתי יזום בנושא.
- 3.7. מספר מורשי הגישה למאגר - יחידת הממונה בדקה את נושא מספר מורשי הגישה למאגר ומצאה אותו כסביר. כיום כל מורשי הגישה הם עובדי מדינה.

3.8. גורם מתכלל לפרויקט

- 3.8.1. לאור גודל ומורכבות הפרויקט, המשלב רשויות שונות במשרד הפנים, יש לדעתנו מקום למינוי גורם שיתכלל את הפרויקט ברמת משרד הפנים.
  - 3.8.2. בתקופת המבחן מינה השר, לבקשת הממונה, גורם מתכלל ברמת סמנכ"ל בכיר.
  - 3.8.3. הגורם המתכלל סיים עבודתו במשרד הפנים בחודש יוני 2017 ולא מונה לו מחליף.
  - 3.8.4. ב-30.7.2017 פנה הממונה אל שר הפנים בבקשה למנות גורם מתכלל במשרד הפנים הרואה ומסנכרן בין המשימות והתוצרים של שתי הרשויות הפועלות בפרויקט.
  - 3.8.5. מענה שר הפנים מ-24.8.2017 היה:
- "משהסתיימה תקופת המבחן, ולאור קיומם של ממשקי עבודה קבועים ותקינים בין שתי הרשויות, אינני מוצא צורך למנות גורם מתכלל לפרויקט".*
- 3.8.6. ב-28.2.2018 מינה מנכ"ל רשות האוכלוסין וההגירה גורם מתכלל סייבר וביומטריה ברשות האוכלוסין וההגירה.
  - 3.8.7. אנו סבורים שיש מקום לגורם מתכלל ברמת שתי הרשויות ומבקשים מהשר לשקול זאת בשנית.

משטרת ישראל

3.9. איכות השוואת טביעות אצבע מול תיעוד בניידות במשטרה

- 3.9.1. בתקופת המבחן, ביצעה משטרת ישראל תהליכי השוואת טביעת אצבע של אדם מול תעודת הזהות שלו בהיקף נמוך יחסית. הנתונים הראו אחוזי כישלון גבוהים בתהליך ההשוואה. יחידת הממונה ביקשה מהמשטרה להציג ניתוח של התופעה ומתן מענה מתאים. עד למועד כתיבת דו"ח זה טרם התקבל הניתוח המבוקש.
- 3.9.2. נושא זה לא קיבל מענה מאז חודש מאי 2015 ועד דצמבר 2017 חרף פניות חוזרות.
- 3.9.3. ב-12.12.2017 התקיים דיון עם המשטרה בנושא. בדיון הציגה המשטרה נתונים של בדיקות מ-2017 ומהם עולה שתוצאות ההשוואה אינן שונות מהותית מדו"ח של 2015. על פי התוצאות היקף השגיאות גבוה בסדרי גודל מהרצוי.
- 3.9.4. הממונה ציין שמכיוון שהממשק של המשטרה עם התושב הוא רגיש ובעל השלכות, יש מקום לשקול האם יש טעם בהמשך ביצוע השוואות בהיקף השגיאות הקיים.
- 3.9.5. אנו סבורים כי ככל שמשטרת ישראל מבקשת לממש את סמכותה לפי סעיף 6 לחוק, עליה לפעול לביצוע בדיקות על מנת לבחון את אחוז השגיאות ואת הסיבות לכך.
- 3.9.6. רק לאחר מתן מענה בסוגיית שיעור השגיאות הגבוה, ראוי יהיה לעשות שימוש בזיהוי ביומטרי באמצעות תעודת הזהות החכמה למימוש מטרות המשטרה.
- 3.9.7. המשטרה התבקשה להציג את תוצאות בדיקתה לממונה.

3.10. ממשק לביצוע שאילתות בין המשטרה ורשות ב'

- 3.10.1. ממשק לביצוע שאילתות מגדיר את דרך הפניה מהמשטרה לרשות ב' לשם קבלת מידע בהתאם לסעיפים 16-20 לחוק.
- 3.10.2. בדיון דלעיל מה-12.12.2017 סוכם שהמשטרה תכין בתוך כחודשיים דמ"צ הנותן מענה לצרכי המשטרה מול הרשות לניהול המאגר, ותשלח לצוות הפיקוח.
- 3.10.3. עד כה טרם התקבל הדמ"צ.
- 3.10.4. לאור זאת לא ניתן להתקדם בהקמת ממשק מעין זה, ולפיכך אין למשטרה יכולת לבצע שאילתות אל מול רשות ב'. יש לציין כי על מנת שהממשק בין המשטרה ורשות ב' יכנס לפעולה, אין די בתכנון ובניית ממשק העבודה התואם את הוראות החוק, אלא יש לקבוע תקנות ולאשרן בכנסת.
- 3.10.5. לאור הבעיה באיכות השוואת טביעות אצבע מול תיעוד בניידות במשטרה כמתואר בסעיף 3.9 לעיל, יש לוודא שממשק השאילתות לא יופעל כמנגנון מפצה לבעיה המתוארת.
- 3.11. התייחסותה של משטרת ישראל לא התקבלה עד לפרסום דו"ח זה.

4. סטטוס פערים

להלן סטטוס פערים והמלצות:

רשות האוכלוסין

- 4.1. על רשות האוכלוסין להגביר את פעילותה לריענון ועדכון הכשרות נותני השירות.
- 4.2. אנו ממליצים לאפשר הנגשה של טפסי ההסכמה ב-6 השפות שנבחרו.
- 4.3. אנו סבורים כי יש מקום לפעול לשיפור תהליך ההזדהות הראשוני בלשכות, לרבות מקרים של הנפקת תיעוד ללא התייצבות והצגת אישורים, ולבחון שוב את מאגר השאלות ואת האפקטיביות שלהן.
- 4.4. יש להציג את אופן קביעת וכיול הספים במערכות העושות השוואות ביומטריות, ולהתייחס לפערים, ככל שישנם, אל מול הנהוג בעולם.
- 4.5. יש להציג את מסמך עבודת המטה בנושא השוואות ביומטריות מול דרכון לא ביומטרי.

4.6. יש להשלים בהקדם את בדיקות המדדים ברשב"ג בהשוואות מול דרכון ביומטרי ושאינו ביומטרי.

4.7. יש למנוע טכנולוגית מבעלי דרכון ביומטרי לעשות שימוש בזהויות במערכות מעברי גבול ביומטריות אחרות (גב כף יד, השוואה אל מול דרכון סרוק).

הרשות לניהול המאגר הביומטרי

4.8. השלמת מסמכי הבטחת איכות ברשות ב':

4.8.1. במהלך עבודת צוות הפיקוח נמצא שנושא כתיבת נהלי הבטחת האיכות ברשות ב' וההתנהלות על פיהם לא עמד ברמה הנדרשת.

4.8.2. במהלך התקופה הנסקרת כתבה רשות ב' מסמך הבטחת איכות כנדרש.

4.8.3. פער זה נסגר.

משטרת ישראל

4.9. ככל שמשטרת ישראל מבקשת לממש את סמכותה לפי סעיף 6 לחוק, עליה לפעול לביצוע בדיקות על מנת לבחון את אחוזי השגיאות ואת הסיבות לכך. על המשטרה להציג את תוצאות בדיקתה לממונה.

נושאי אבטחת מידע

4.10. נושאי אבטחת מידע וחלק מהסוגיות הנוגעות לפרטיות בפרויקט מסווגים ברמת סיווג "סודי" ומפורטים בנספח.

נספח אבטחת המידע בדו"ח מסווג סודי והוא מופץ בנפרד ובתפוצה מצומצמת.

4.11. ראש מערך הסייבר הלאומי קבע כי רמת ההגנה על המאגר הביומטרי גבוהה לאין שיעור מזו המוענקת למאגרי מידע אחרים במדינת ישראל, והיא עומדת בסטנדרט הנדרש.

4.12. סטטוס נכון ליוני 2018:

4.12.1. יצוין כי קיימים פערים ברכיבים מסוימים של הפרויקט מחוץ למאגר הביומטרי, וכי משרד הפנים התחייב לפעול לצמצומם.

4.12.2. נכון לכתיבת דו"ח זה, לא ידוע על חשש קונקרטי להתממשות סיכון דליפה מהמאגר.

5. סיכום והמלצות:

5.1. בדיקות יחידת הממונה את הפרויקט מלמדות שהפרויקט מתנהל באופן ראוי ובקצב משביע רצון.

5.2. על פי הממצאים והדו"חות שהוצגו בפני יחידת הממונה, ניתן לומר, ששתי הרשויות פועלות באופן מספק ביחס למרבית נושאי הפיקוח על פי החוק, לשם מימוש הוראותיו.

5.3. עם זאת, הרשויות ומשטרת ישראל נדרשות להשלים פערים ונושאים שנתרו "פתוחים", המפורטים בדו"ח ובנספחו, תוך המשך שיפור, טיוב ושדרוג המערכות הממוחשבות ונהלי העבודה, והמשך הקפדה על רמה גבוהה של שימוש בטכנולוגיות המתקדמות ביותר, אבטחת המידע והגנה על הפרטיות.

5.4. הפערים הקיימים מחייבים מעקב עד לסגירתם אולם אינם מונעים המשך התקדמות בפרויקט התיעוד הלאומי החכם.

5.5. הממונה ויחידתו מבקשים לבטא את הערכתם לעובדי רשות א' ורשות ב' על עשייתם הרבה בנושאים אלו.